

«El tauró blau és cosmopolita i curiós de mena»

[H horanova.cat/entrevista/216969/el-tauro-blau-es-cosmopolita-i-curiós-de-mena](https://horanova.cat/entrevista/216969/el-tauro-blau-es-cosmopolita-i-curiós-de-mena)

«El tauró blau és cosmopolita i curiós de mena» | Àngel Reynal

És el director de l'empresa i també l'impulsor del programa Cap de Creus Experiència, un projecte d'educació i conservació que ofereix immersions amb tauró blau al cap de Creus. Les immersions serveixen a l'empresa de busseig per sufragar els costos de l'estudi que estan desenvolupant sobre l'espècie i així descobrir el seu comportament al nostre litoral.

El projecte Sotamar Shark Tour, se centra en tres eixos: interacció, educació i conservació. Com es desenvolupa?

Som un centre d'immersió i, com molts altres centres, fem viatges de final de temporada amb clients per fer immersions en altres mars, com ara el mar Roig o a les Maldives. Vam començar a fer viatges l'any 2000 i tornant d'un viatge d'immersió a Indonèsia, que tot era fauna petita, vaig replantejar-me això dels viatges perquè realment el que m'apassiona són els taurons, i vaig pensar que havia d'especialitzar-me a fer viatges d'immersió amb taurons. Per això vaig muntar el departament de Sotamar Shark Tour, dins de l'empresa Sotamar, amb la filosofia d'anar a veure taurons, però fent els viatges des d'un punt de vista educatiu i encarant-ho cap a la conservació. A més, també tornant d'un altre viatge vaig plantejar-me: «estàs fent uns tres viatges a l'any i has arribat a anar les illes Fiji, que per arribar-hi primer has d'anar a Austràlia, després agafar un altre avió...», i va ser llavors quan vaig pensar que estava fent tot això, però mai m'havia preocupat realment com estaven els taurons a casa

meva, al Mediterrani. I va ser quan vaig començar a sortir per aquí, a les hores lliures de la feina, per buscar si teníem taurons aquí davant o no. Això va ser a partir del 2019, i els anys següents, 2020 i 2021, ja vam començar a sortir més seriosament i el 2022 vam fer l'esforç de contractar dues biòlogues, ja que feia temps que havíem detectat una zona amb taurons blaus, és a dir, tintoreres.

Per tenir-ho clar: el tauró blau i la tintorera són el mateix?

Sí, en anglès es diu blue shark, per això s'ha internacionalitzat el nom com a tauró blau, però en català és tintorera i en castellà també. Al nord, al Cantàbric els diuen caila

Allà també n'hi ha?

Sí, la tintorera és un tauró pelàgic —que viu a mar obert— i és una espècie cosmopolita. Per tant, habita a tots els oceans del món. En trobem al Mediterrani, però també al Pacífic, a l'Atlàntic i a l'Índic. És l'espècie que té la franja més ampla pel que fa a latituds. No en trobes als pols, però habiten tant a l'hemisferi nord com al sud. A la franja equatorial en trobem menys, ja que l'aigua és massa calenta i no els agrada tant. El tauró blau és una espècie altament migratòria, fa migracions de molts quilòmetres. A l'Atlàntic nord, segons l'època de l'any, se situen a la costa dels Estats Units o al golf de Biscaia i a la costa francesa. Cal saber, però, que no tots els taurons blaus tenen els mateixos comportaments. Les migracions són en funció del sexe i de l'edat. És a dir, els taurons d'un any fan unes coses i els adults, unes altres, i també varia si són mascles o femelles. Hi ha èpoques en què coincideixen per a la reproducció i èpoques en què els d'un mateix sexe o edat es concentren en un lloc per menjar. Per això és una espècie molt difícil d'estudiar i és molt freqüent i estesa al món, però està sotmesa a una gran sobrepesca i l'activitat els està castigant. De cada tres taurons que es pesquen al món, un és un tauró blau.

I és per al consum?

Sí, la carn del tauró blau és molt econòmica i les seves captures són barates. El gran problema és que els tallen les aletes per enviar-les al mercat asiàtic, per la famosa sopa d'aleta de tauró, i és la causa que les poblacions de taurons hagin tingut una davallada d'un 70%.

Les dades ens diuen que el 50% de les espècies de taurons de la Mediterrània estan amenaçades i el 27%, en perill d'extinció.

Dins d'aquest 27% en perill d'extinció hi ha els grans taurons que hi havia: el tauró blanc — que està en perill crític d'extinció al Mediterrani—, el solraig, el marraix i la tintorera, que també està en perill. Aquí, la davallada és de més del 95% i per això és una espècie en perill crític d'extinció. En canvi, a l'Atlàntic encara no hi és considerat, tot i que sembla que ara la volen classificar com a espècie vulnerable.

Amb l'estudi, heu corroborat que la zona del cap de Creus és un espai de cria de les tintoreres. Com ho descobriu?

Amb l'experiència dels viatges, hem vist que hi ha taurons d'escull que són territorials i viuen

en un territori concret, com ara el tauró gris d'escull, els puntes negres o el tauró nodrissa, però els pelàgics són molt complicats de trobar-los a alta mar i hi ha tècniques per atraure'ls. Una és el chumming, que és llançar chum, una sopa de peix premsat i barrejat amb aigua de mar. Això ho deixem anar des de l'embarcació a la deriva, amb el motor parat, i el chum fa una olor tan forta que els taurons la segueixen i puguen.

I en quina època heu detectat que n'hi ha més?

Sobretot durant els mesos de juny, juliol i agost, ja que dins de les migracions és quan es concentren al golf de Lleó i als canons submarins que desemboquen en aquest golf. Hem vist que durant els mesos estivals és quan hi ha més concentració de tauró blau en aquesta zona.

I heu pogut descobrir què venen a fer o per què fan parada aquí?

És el que estem estudiant. Creiem que podria ser una zona important per a la reproducció i la cria, és a dir, els primers estadis de la vida dels taurons. Són estudis llargs, els anys 2020 i 2021 és quan els vam albirar per primer vegada i hem hagut d'anar afinant la zona i la tècnica de chumming. Sabem que arriben entre finals d'abril i principis de maig, però quan més n'hi ha és durant el juny i el juliol, i a partir de l'agost, quan s'escalfa l'aigua, encara hi són, però triguen més a pujar perquè l'aigua calenta no els agrada. Al setembre se'n veuen pocs i a l'octubre diríem que han marxat.

I per finançar l'estudi, des de l'empresa s'ofereixen sortides, oi?

Per finançar l'estudi fem sortides amb clients i seguim prenent dades en cada sortida. És el programa Cap de Creu Experience, i sobretot venen estudiants de biologia o oceanografia, fotògrafs i videògrafs submarins, amants del mar...

Podríem considerar que sou pioners en aquesta activitat, al litoral català?

Sí, de fet som pioners al litoral Mediterrani espanyol i et diria que en tot el Mediterrani. Som l'únic operador de busseig amb tauró blau que hi ha al nostre mar, i no és una activitat encarada al vessant lucratiu, sinó al finançament de l'estudi. Fa dos anys, el 2022, vam anar a un dels congressos més importants del sector i vam presentar un pòster amb els primers resultats. A la Generalitat de Catalunya els va cridar l'atenció i des de l'any passat també va entrar al projecte, finançant-ne una part des del Departament d'Acció Climàtica. D'aquesta manera, amb la suma de tot, podem costejar l'estudi.

Per trencar el mite, les tintoreres són perilloses o realment un tauró no ataca si no se sent amenaçat?

Normalment no. Al món hi ha 500 espècies de taurons diferents i el nombre d'accidents en l'àmbit mundial és d'una desena de morts causades per taurons a l'any. És un tant per cent molt baix. Hi ha altres animals que causen moltes més morts, com ara els gossos, que al món provoquen 25.000 morts a l'any per mossegades i no els considerem perillosos. Les serps, els mosquits amb 750.000 morts..., o altres animals com lleons, cocodrils, hipopòtams. Aquests darrers, a l'Àfrica, provoquen una mitjana de 500 morts l'any i ningú ho

diria. El problema dels taurons és que se'ls ha mitificat com a monstres marins, sobretot arran de la famosa pel·lícula de Spielberg, Tauró. Per això la gent té aquesta idea equivocada que els taurons són perillosos. Ull! Tampoc són animals domèstics, hem de tenir clar que són salvatges, però no devoren persones.

Expliqui'ns com és l'experiència i en què consisteixen les immersions?

Són sortides dures i filtrem la tipologia de gent assistent; són sortides per a grups petits de sis o set persones i, a l'hora d'entrar a l'aigua, no hi entra tothom a la vegada sinó en grups de tres. El primer a entrar a l'aigua soc jo, observo l'animal i si veig que està tranquil, deixo baixar la gent. Tenim un codi de conducta i unes normes de seguretat exigents.

Què no es pot fer mai davant un tauró?

A un tauró no l'has de tocar ni perseguir ni tampoc li has de donar menjar...

He vist que feu la immersió amb un pal. Entenc que per si s'apropa massa, oi?

El tauró blau és curiós de mena i té una explicació: viu a mar obert, el seu hàbitat és un desert blau. Per tant són oportunistes i mengen de tot. La seva dieta principal són peixos i calamars, però ho mosseguen tot per si de cas troben alguna cosa que és menjar. També són carronyers i mengen restes de balenes o dofins morts. És cert que s'apropen molt a les persones i això no vol dir que siguin perillosos, però és el tauró que s'ha d'apropar a tu, no tu a ell.

I noten, per exemple, els nervis de la gent?

Sí, els taurons tenen els òrgans dels sentits molt desenvolupats i en tenen més que nosaltres. Tenen vista, olfacte, oïda, gust, però el tacte per a ells és la mossegadeta exploratòria per saber si allò es pot menjar o no. A més, tenen dos sentits més: la línia lateral que els permet detectar les ones aquàtiques que provoquen altres organismes i l'altre és que tenen, sobretot al morro, uns òrgans sensorials que es diuen ampul·les de Lorenzini, que detecten els camps magnètics i els permeten orientar-se. Amb aquest sentit, però, si et llances a l'aigua amb un aparell de fotos, ells detecten les bateries de les càmeres i això els atrau. I si ja són curiosos de mena, van amb el morro cap a l'aparell de fotos perquè això els atrau, toquen la càmera i se'n van. Per això una de les normes és baixar amb aparells de fotos coberts amb cúpules i portar pal llarg si portes càmera tipus goPro. Així doncs una càmera goPro no es pot portar a la mà. I a la gent que no baixa amb càmera, els donem un stick o bastó de PVC perquè si se'ls apropa massa el tauró, puguin posar-lo davant i així es desvia.

I poden detectar si una persona està menstruant?

No hi ha cap problema.

No deu ser fàcil tenir el temperament, no?

Però als clients no els ve de cop. Com deia, són sortides llargues i, entre que tirem el chum i pugem, passen hores i nosaltres expliquem i eduquem sobre els taurons i fem seguir estrictament el codi de conducta, que recull, per exemple, que no es pot fer ús del flaix amb intensitat, no se'ls pot donar menjar, no es pot fer soroll, quan la gent salta a l'aigua sempre ha de mantenir contacte visual amb el tauró, està prohibit fer-se selfies...

Ostres... Cal arribar a prohibir això?

Hi ha gent per tot, com en tot... En general, tothom es comporta molt bé, però sempre hi ha algú a qui li has de cridar l'atenció, i en aquest sentit soc molt estricte.

A més, són de moviments ràpids, oi?

Normalment, neden lentament en superfície però quan estan caçant poden arribar a nedar a 40 quilòmetres per hora, i sota l'aigua això és anar ràpid. Però no ho són tant com un tauró mako (solraig), que és el peix més ràpid del món i arriba als 75 km/hora.

Què n'ha après i què n'hauríem d'aprendre, dels taurons?

Com a grup zoològic és apassionant perquè els taurons són uns animals que van aparèixer a la Terra fa 450 milions d'anys i són uns animals molt antics. Estan tan ben dissenyats i adaptats per viure als oceans que per aquest motiu han durat fins als nostres temps i és ara, als últims cent anys, que el ser humà se'ls està carregant, però els taurons han sobreviscut als dinosaures i no es van extingir. Són una meravella de la natura.

Comentaris

No hi ha cap comentari

El comentari s'ha enviat correctament

Comenta aquest article
